

Чинчик Олександр

к.с.-г.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський**ПІДБІР СОРТІВ – ОСНОВА СУЧАСНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СОЇ**

Головний фактор, завдяки якому вдалося різко підняти продуктивність сої – сорт. Вітчизняні наукові установи останніми роками створили низку високопродуктивних сортів сої, які добре пристосовані до окремих природно-кліматичних зон [1, 2, 3]. Завдяки плідній праці селекціонерів 9 селекційних установ України, створені нові сорти з рівнем продуктивності 4-5 т/га. Реалізація генетичного потенціалу вищезазначених сортів вимагає розробки і застосування відповідних сучасних моделей технологій вирощування [4]. Станом на 2015 р. у Реєстрі сортів рослин, придатних для поширення в Україні, нараховується 171 сорт сої, з них 107, або 63% – вітчизняної селекції. Серед загальної зареєстрованої кількості сортів 85% належать до ультраранньої, ранньо- і середньоранньої груп. Наявність такої кількості сортів сої різного генетичного характеру унеможливорює розповсюдження всіх відповідно зазначених у Реєстрі зон вирощування, і тому перед соєвиробником стоїть дилема, який сорт взяти у виробництво, тому що ознаки продуктивності, які розвиваються за генетичними програмами, визначаються взаємодіями систем ознак з умовами життєзабезпеченості (умовами довкілля). Конструювання адаптивних біосистем в кожному регіоні соєсіяння і на кожному полі є передумовою підвищення потенційної її продуктивності та екологічної стійкості [5]. Відповідно, лише науково-обґрунтований підхід до розміщення та раціонального використання сортових ресурсів в умовах регіонів соєсіяння України із використанням сучасних енергоощадних моделей технології вирощування сприятиме раціональному використанню біокліматичного і ресурсного потенціалу, реалізації потенційних можливостей генотипів та формування високопродуктивних агрофітоценозів сої [6].

Тому метою наших досліджень був підбір найбільш продуктивних сортів в умовах Лісостепу західного. Встановлено, що в середньому за 2012-2015 рр. урожайність сої на контролі (сорт Ксеня) становила 2,75 т/га (табл. 1).

*Таблиця 1***Урожайність сої залежно від добору сортів, т/га**

Сорт	Роки				Середнє за 2012-2015 рр.
	2012	2013	2014	2015	
Ксеня – контроль	2,57	2,86	3,37	2,21	2,75
Хуторяночка	2,93	3,21	3,67	2,50	3,08
Монада	2,61	2,96	3,44	2,26	2,82
Омега вінницька	3,05	3,42	3,99	2,77	3,31
Феміда	2,87	3,25	3,81	2,51	3,11
НІР _{0,05, т/га} : 2012 р. - 0,08; 2013 р. - 0,09; 2014 р. - 0,07; 2015 - 0,10					

Слід відмітити, що усі сорти, що вивчалися у досліді, перевищували по продуктивності контрольний сорт сої Ксеня. Так, урожайність сорту сої Монада в середньому за 2012-2015 рр. становила 2,82 т/га. Значно продуктивнішим був сорт сої

Хуторяночка, який на 0,33 т/га перевищував показник контролю. Урожайність сорту Феміда становила 3,11 т/га, що також перевищувало показник контролю на 0,36 т/га. Але серед досліджуваних сортів максимальну урожайність формував сорт сої Омега вінницька – 3,31 т/га. Це перевищувало контрольний варіант на 0,56 т/га.

Отже, в середньому за 2012-2015 рр. найбільш продуктивним був сорт сої Омега вінницька, який забезпечив урожайність зерна 3,62 т/га.

Список використаних джерел

1. Білявська, Л. Г. Особливості адаптивної селекції сої [Текст] / Л. Г. Білявська // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2008. – № 1. – С. 38–40.
2. Медведєва, Л. Р. Інноваційні сорти сої Кіровоградського інституту АПВ НААНУ [Текст] / Л.Р. Медведєва // Посібник українського хлібороба 2011. Науково-практичний щорічник. – К.: ТОВ «АКАДЕМПРЕС». – 2011. – С. 13–14.
3. Січкач, В. Насіннева продуктивність нових сортів сої одеської селекції [Текст] / В. Січкач // Пропозиція. – 2011. – №12. – С. 62-64.
4. Петриченко, В. Ф. Наукові основи виробництва і використання сої у тваринництві [Текст] / В. Ф. Петриченко // Корми і кормовиробництво. Міжвідомчий тематичний науковий збірник / Ред. кол.: В. Ф. Петриченко (відп. ред.). – Вінниця: 2012. – Вип. 71. – С. 3–11.
5. Іванюк, С. В. Формування сортових ресурсів сої відповідно до біокліматичного потенціалу регіону вирощування [Текст] / С. В. Іванюк // Корми і кормовиробництво. Міжвідомчий тематичний науковий збірник / Ред. кол.: В. Ф. Петриченко (відп. ред.). – Вінниця: ФОП Данилюк В. Г. – 2012. – Вип. 71. – С. 34–40.
6. Петриченко, В. Ф. Роль кліматичних факторів у формуванні сортової політики сої в умовах Лісостепу України [Текст] / В. Ф. Петриченко, А. О. Бабич, С. В. Іванюк // Селекція і насінництво. Міжвідомчий тематичний науковий збірник [Текст] / Ред. кол.: В. В. Кириченко (відп. ред.). – Харків: Магда LTD. – 2006. – Вип. 93. – С. 60–67.

Ярошук Роман

к.с.-г.н., доцент

Сумський національний аграрний університет
м. Суми

ОЦІНКА УСПІШНОСТІ ІНТРОДУКЦІЇ *GINKGO BILOBA* L. В УМОВАХ ПІВНІЧНО-СХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Одним із перспективних лікарських рослин ангіопротекторної дії і покращення кровообігу головного мозку є *Ginkgo biloba*. В даний час для лікування неврологічних розладів широко застосовуються ноотропні препарати на основі листя досліджуваного виду, зокрема, «Танакан» (Beaufour Ipsen, Франція), Білобіл (KRKA, Словенія), проте ці лікарські засоби мають високу вартість, що вказує на актуальність пошуку і розробки вітчизняних рослинних препаратів, які не поступаються за якістю імпортованим аналогам. Численні клінічні дослідження підтверджують ефективність застосування реліктового виду гінкго для поліпшення уваги і пам'яті. Екстракт листя покращує мозковий кровообіг і постачання до мозку кисню та глюкози, підсилює концентрацію, знімає розумову втому, знижує неуважність та частоту появи головного болю і запаморочення. Крім цього, екстракт гінкго ефективний при